

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM

IMIENIA

JULJUSZA SŁOWACKIEGO

w Czortkowie

za rok szkolny 1927-1928

z uwzględnieniem dziesięciolecia Zakładu

ODBITO CZCIONKAMI DRUKARNI
M. MARGULIESA
w Czortkowie.

RY 1124

5 pr 53

DZIESIĘCIOLECIE Państwowego Gimnazjum

im. JUL. SŁOWACKIEGO w Czortkowie.

(1918 — 1928).

W chwili powstania Państwa Polskiego Zakład, przed rokiem dopiero reaktywowany, popadł w niewolę ukraińską. Próżne były wysiłki dyrekcji, by istnienie Zakładu podtrzymać. Wreszcie 9 lutego 1919 władze zaborcze zakład zamknęły, konfiskując bogaty zbiór instrumentów muzycznych. Po ustąpieniu Ukraińców dyrekcja przystąpiła do zorganizowania na nowo szkoły. Do zniszczonego miasta leżącego blisko granicy bolszewickiej niechętnie przybywali nauczyciele; to też z trudem zebrano grono nauczycielskie, przeważnie bez kwalifikacji, zakupiono sprzęty szkolne, organizowano biblioteki i gabinety, na to, by w lipcu 1920 r. stało się to wszystko łupem czerwonych najeźdźców. Razem z odpływem bolszewików zniknął cały inwentarz szkoły. W listopadzie 1920 r. dyrekcja przystąpiła do odbudowy szkoły. Jeśli już dziś Zakład posiada dosyć pokaźne zbiory w niektórych działach, to stało się dzięki ogromnej ofiarności, jaką w pierwszych latach wolności politycznej odznaczało się miejscowe społeczeństwo polskie. Warunki pracy jednak były zawsze w Zakładzie niezmiernie ciężkie wskutek braku własnego budynku. Wydzierżawiony zaś budynek dawnej szkoły ludowej nie posiada nawet wystarczającej ilości sal wykładowych, ani

osobnego pomieszczenia na zbiory; tak, że to wszystko mieści się po klasach i korytarzach. Mimo tak ciężkich warunków pracy, - dzięki ofiarnej pracy gron, można było w ciągu okresu sprawozdawczego rozbudzić wcale intensywne życie szkolne.

I. W zakresie nauczania były dwie przeszkody nietylko z powodu braku kwalifikowanych sił, ale i częstych zmian w programach, niestabilnego zakresu wymagań, systemu przez 6 lat bifurkacyjnego (oddziały matematyczno-przyrodnicze i humanistyczne) dokonywanego na podstawie oświadczeń rodziców, na których nie wolno było oddziaływać, co spowodowało bezmyślne przerzucanie się uczniów z jednego oddziału do drugiego. W tak trudnych warunkach mimo surowych klasyfikacji nie zawsze udawało się osiągać poważniejszych rezultatów pracy. Od roku 1926/27 gimnazjum jest humanistyczne. Jeżeli się do tego doda częste zmiany nauczycieli, nie przygotowanych należycie do zawodu, zbyt mały wpływ dyrektora na dobór nauczycieli, nadmierna ilość godzin nauczania i ze stron grona i dyrektora, zbyt wielkie obciążenie dyrektora czynnościami kancelaryjnymi i administracyjnymi bez stałej pomocy — to łatwo można sobie uzmysłowić ciężką pracę dyrektora w kierunku zorganizowania pracy i życia szkolnego. Obecnie grono składa się już przeważnie z nauczycieli posiadających potrzebne egzaminy, to też poziom nauczania znacznie się podniósł.

Zorganizowane kółka naukowe (geograficzne, fizyczno-chemiczne, przyrodnicze, polonistyczne) wdrażają zdolniejszych uczniów do poważniejszej i głębszej pracy. Ważną też pomocą w pracy szkolnej zakład uzyskał przez nabycie aparatu projekcyjnego z motorem elektrycznym z urządzeniem filmowym oraz gramofonu, który ułatwia prace przy nauce śpiewu, języka polskiego i historii kultury i t. d.

II. Wychowanie obywatelskie i kształcenie charakteru.

Ponieważ Zakład znajduje się na terenie kresowym, w odległości zaledwie 3 mil od granicy rosyjskiej nieustanną musi być troska dyrektora i grona nad rozwijaniem uczuć moralnych, społecznych, narodowych i państwowych. Czy to samodzielnie, czy w związku z innymi szkołami i towarzystwami patriotycznymi, obchodzono każdego roku ważniejsze uroczystości narodowe i państwowe, urządzano składki na rzecz instytucji

oświatowo-kulturalnych, pomoc społeczną i t. d. Pomocą w tem jest dobrze rozwijająca się orkiestra szkolna. Przykładem współpracy szkoły na terenie działalności narodowej jest znaczna pomoc przy budowie kościoła w Połowcach (powiat czortkowski). Uczniowie urządzili kilka przedstawień, które przyniosły wraz ze składkami uczniów i rodziców kilka tysięcy złotych. Starano się też oddziaływać na uczniów za pośrednictwem rodziców i opiekunów, dla których od trzech lat urządzano w porze zimowej odczyty i pogadanki w zakresie wychowania, higieny i popularno-naukowe (z reguły co tydzień).

W ostatnim roku czynniejszym jest też komitet rodzicielski, który zaczyna być poważną pomocą szkoły w pracy wychowawczej.

W pracy wychowawczej dzielną pomocą jest instytucja Harcerza, która dzięki prof. Stanisławowi Nowakowskiemu i Józefowi Opackiemu bardzo dobrze się rozwija. Hufiec szkolny od dwóch lat istniejący spełnia należycie wychowanie państwowe dzięki energii głównie oficera instrukcyjnego.

Wychowanie fizyczne.

Brak sali gimnastycznej zmusił dyrekcję do znaczniejszych wysiłków w tym kierunku, by wytworzyć lepsze warunki do pracy nad wychowaniem fizycznym.

- I. Przed 2 laty dzięki zrozumieniu ówczesnego zarządu miasta, dyrekcja uzyskała 5-morgowy plac na urządzenie boiska szkolnego, obok budynku gimnazjalnego. Boisko to dyrekcja urządziła kosztem dość znacznym około 18000 zł.), przeznaczając na to takse gier i zabaw. Subwencje Rady powiatowej i znaczna ofiarność rodziców przy wpisach rocznych ułatwiły dyrekcji wykonanie niezmiernie doniosłego dzieła, z którego korzystają wszystkie szkoły miejscowe, organizacje sportowe i Przysposobienie wojskowe.
- II. Niezwykłym sukcesem może się poszczycić dyrekcja przez urządzenie w piwnicy budynku łaźni szkolnej, w której dziennie może się kąpać 400 dzieci. Łaźnia urządzona higienicznie pod nadzorem lekarza szkolnego dr. Wojciecha Lachowicza. Uczniowie gimnazjalni kąpią się obowiązkowo co tygodnia. Inne szkoły dzięki zwłaszcza gorącemu poparciu inspektora szkolnego zaczynają coraz częściej korzystać z łaźni gimnazjalnej i jest wszelka nadzieja, że

obowiązkowa kąpiel każdego tygodnia we wszystkich szkołach stanie się regułą.

III. Bursa gimnazjalna.

Największą przeszkodą w pracy nad wychowaniem fizycznym i moralnym młodzieży jest brak odpowiednich mieszkań. Wskutek zniszczenia przez działanie wojenne, napływu ludności z miast i wsi granicznych, które niejednokrotnie uległy całkowitemu zburzeniu; warunki mieszkaniowe w Czortkowie są bardzo ciężkie. Liczne nieraz rodziny mieszkają w jednej, najwyżej w dwóch ubikacjach, w których stan higieny jest wprost rozpaczliwy. Wśród takich rodzin mieszkają uczniowie zamiejscowi; narażeni na utratę zdrowia fizycznego, a często i moralnego.

Dla częściowego przynajmniej usunięcia zła, dyrekcja przy pomocy miejscowego społeczeństwa odbudowała bursę, która jest urządzona dość prymitywnie i może pomieścić najwyżej 30 uczniów. To też staraniem dyrekcji i Towarzystwa utrzymującego bursę gimnazjalną jest budowa nowej bursy na 100 wychowanków. Przed 2 laty nabyła piękną parcelę 1½ morgową a obecnie czyni się staranie o uzyskanie długoterminowej pożyczki. Wysłana delegacja przedstawiła Prezesowi Banku Gospodarstwa Krajowego J. W. Panu generałowi Goreckiemu rozpaczliwe wprost warunki mieszkaniowe w Czortkowie, szkodliwe przez to oddziaływanie na młodzież nie tylko pod względem higienicznym, lecz także narodowym i państwowym i otrzymała obietnicę życzliwego poparcia prośby o znacznieszą pożyczkę.

Jest więc uzasadniona nadzieja, że wielka bolączka mieszkaniowa przestanie być wreszcie groźbą dla zdrowia i przyszłości młodzieży polskiej.

To i wybudowanie własnego budynku szkolnego w Czortkowie stworzą dopiero warunki dla szkoły w dążeniu do spełnienia jej wielkich zadań wychowawczych i państwowych.

Stanisław Matuszewski
dyrektor.

Ustrój gimnazjum w latach 1918-1928.

Polskie prywatne gimnazjum im. Juliusza Słowackiego założono we wrześniu 1907 roku.

Rozporządzeniem Ministerstwa Wyznań religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 marca 1920 r. № 4291/II. Rada Szkolna Krajowa upaństwowiła prywatne gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czortkowie z dniem 1 grudnia 1919.

W roku szk. 1918/19-1920/21 było gimnazjum typu klasycznego.

W roku szk. 1921/22 wprowadzono w klasie IV. dwójdziałowość: a) typ matematyczno-przyrodniczy b) typ humanistyczny. W klasie II-giej wprowadzono j. francuski w miejsce j. niemieckiego, odtąd co roku każda następna klasa miała j. francuski, a w kl. V-VIII. trwała nadal nauka o typie klasycznym.

W roku 1922/23 wprowadzono znowu w klasie IV. dwójdziałowość, jak w roku 1921/22, a klasy VI-VIII były typu klasycznego.

W roku szk. 1923/24 zaniechano tworzenia oddziału matematyczno-przyrodniczego w kl. IV., odtąd co roku kl. IV. ma typ wyłącznie humanistyczny, kl. V. i VI., uczyły się w sposób skombinowany, w kl. VII. i VIII. uczono nadal wedle programu gimnazjum klasycznego.

W roku szk. 1924/25 klasy IV. i V. miały typ humanistyczny, a w klasach VI. i VII. uczono w sposób skombinowany, w kl. VIII. uczono wedle programu gimnazjum klasycznego.

W roku szk. 1925/26 klasy IV - V - VI miały typ humanistyczny, w kl. VII. i VIII uczono w sposób skombinowany.

W roku szk. 1926/27 klasy IV, V, VI, VII, miały typ humanistyczny, zaś w kl. VIII. uczono w sposób skombinowany.

W roku szk. 1927/28 Zakład jest w całości typu humanistycznego i wprowadza się znowu j. niemiecki w miejsce j. francuskiego.

GRONO NAUCZYCIELSKIE W LATACH 1918-1928.

a) DYREKTOR.

Stanisław Matuszewski, dyrektor posiada ukończone studia z zakresu filologii polskiej i filologii klasycznej, zakończone przepisaniem egzaminami.

b) NAUCZYCIELE.

1) Nauczyciele, którzy uczą w tut. gimnazjum od dnia powstania Państwa Polskiego aż do dnia dzisiejszego.

Sommerstein Dawid, stały nauczyciel, posiadający studia uniwersyteckie z zakresu matematyki i fizyki oraz dyplom Ministerstwa W. R. i O. P.

Banach Józef, nauczyciel.

2) Nauczyciele, którzy w ostatnim dziesięcioleciu uczyli w tut. gimnazjum.

Gucwa Franciszek, nauczyciel II-go gimnazjum w Tarnopolu pełnił obowiązki służbowe w Czortkowie za urlopem płatnym od dnia 15/III 1918 do 31/VIII 1920. posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii polskiej i filologii klasycznej.

Hammer Jakób, nauczyciel od 15/XI 1917 do 15/III 1920, słuchacz praw.

Horodyner Gamljel, nauczyciel tymczasowy od 1/II 1921 do 1/X 1925 posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii klasycznej i filologii niemieckiej oraz dyplom Ministerstwa W. R. i O. P.

Ks. Komorek Józef, nauczyciel tymczasowy od 1/X 1918 do 1/X 1926.

Rożek Adolf Feliks, nauczyciel II-go gimnazjum państwowego w Tarnopolu pełnił obowiązki służbowe w pryw. gimnazjum w Czortkowie za urlopem płatnym od 1/IX 1918 do 31/VIII 1919, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii klasycznej.

Szewera Zygmunt, nauczyciel od 1/IX 1918 do 31/VIII 1919 posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filozofii ścisłej i fil. klasycznej.

Wolf Józef Wiktor, nauczyciel od 15/XI 1918 do 31/VIII 1920, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu historii i geografii.

Wołowicz Marcin, nauczyciel państwowego gimnazjum

w Rzeszowie, przydzielony do prywatnego gimnazjum w Czortkowie za urlopem płatnym od 15 I 1918 do 31 VIII 1920 posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii polskiej i filologii klasycznej.

Zięborak Józef, nauczyciel państw. gimn. w Trembowli, pełnił obowiązek służbowy w pryw. gimnazjum w Czortkowie za urlopem bezpłatnym od 4 XI 1918. do 31 VIII 1919, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii niemieckiej i filologii klasycznej.

Kassian Józef, nauczyciel od 1 IX 1917 do 31 VIII 1920, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu historii i geografii, zakończone przepisaniem egzaminami.

Stojanowski Karol, nauczyciel tymczasowy od 1 IX 1920 do 31 VIII 1921, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu przyrodoznawstwa.

Łopatyński Zenon dr. fil. nauczyciel tymczasowy od 1 IX 1920 do 31 VIII 1921, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii niemieckiej jęz. ruskiego zakończone przepisaniem egzaminami.

Trzcieniecki Jan, nauczyciel tymczasowy od 1 IX 1920 do 13 IX 1923, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii polskiej i filologii klasycznej, zakończone przepisaniem egzaminami.

Ks. Zabrzezki Władysław, nauczyciel tymczasowy od 1 V 1921, dotychczas posiada studia uniwersyteckie z zakresu jęz. francuskiego oraz dyplom Ministerstwa W. R. i O. P.

Schapu Nisson, nauczyciel tymcz. od 1 IX 1920 do 30 III 1921, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii klasycznej.

Safin Bolesław, profesor od 1 IX 1921 do 31 VIII 1925, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu historii i geografii, zakończone przepisaniem egzaminami.

Krwawicz Stanisław, nauczyciel od 1 IX 1921 dotychczas, posiada studia teologiczne oraz dyplom Ministerstwa W. R. i O. P.

Łaś Stanisław, nauczyciel tymczasowy od 1 IX 1921 do 31 VIII 1923, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii klasycznej.

Wątorski Alfred, profesor od 1 II 1922 do 31 VIII 1922, posiadał studia uniwersyteckie z zakresu filologii polskiej i filologii klasycznej zakończone przepisaniem egzaminami.

Żytkiewicz Franciszek Mieczysław, nauczyciel tymczas. od 1|IX 1921 do 31|VIII 1924, ukończył Seminarjum nauczycielskie.

Skopal Antoni Marjan, nauczyciel kontraktowy od 1|IX 1921 do 31|VIII 1925 kierownik robót stolarskich P. K. P.

Schader Samuel, nauczyciel kontraktowy od 1|III 1921 do 31|VIII i od 1|IX 1925 dotychczas, ukończył seminarjum naucz.

Liwoczyński Jan, nauczyciel od 1|XI 1921, do 31|VIII 1923 na urlopie.

Wolfstahl Aleksander Stanisław, nauczyciel od 1|XI 1922 do 31|I 1925, posiadał studja uniwersyteckie z zakresu filozofji ścistej.

Bielecki Antoni doktor filozofji, nauczyciel tymczasowy od 1|XI 1922 do 31|III 1923. Usunięty z powodu nie zgłoszenia się do służby.

Hubiszówna Jadwiga później Łukasiewiczowa, nauczycielka tymczasowa od 1|IX 1923 do 31|VIII 1927, posiadała studja uniwersyteckie z zakresu filologii polskiej.

Ogonowski Stefan, nauczyciel od 1|IX 1923 do 31|VIII 1927, na urlopie celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w prywatnym gimnazjum w Borszczowie, od 1|IX 1927 w tut. zakładzie, posiada studja uniwersyteckie z zakresu filologii polskiej.

Łabęcki Emil, nauczyciel od 1|IX 1924 do 31|VIII 1925, posiadał ukończoną technikę (dział agronomiczny.)

Potapiński Adam, nauczyciel tymczasowy od 1|IX 1924, dotychczas, posiada studja uniwersyteckie z zakresu historii zakończone egzaminem uproszczonym.

Turkiewicz Eugenjusz, nauczyciel tymczasowy od 1|IX 1924 dotychczas, posiada studja uniwersyteckie z zakresu chemji i fizyki, zakończone egzaminami.

Rogowski Władysław, nauczyciel tymczasowy od 1|IX 1924 do 31|VIII 1927, na urlopie celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w prywatnym gimnazjum w Borszczowie.

Lewczenko Mieczysław, nauczyciel tymczasowy od 1|IX 1924 do 31|VIII 1927, posiadał ukończoną akademię sztuk pięknych.

Ks. Boczar Paweł, nauczyciel tymczasowy od 1|IX 1924 na urlopie celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w przyw. gimnazjum w Borszczowie.

Skibiński Eugenjusz, nauczyciel tymczasowy od 1|IX 1924, zmarł 21|I 1927 posiadał studja uniwersyteckie z zakresu filologii klasycznej i fil. ruskiej.

Dr. Lachowicz Wojciech, lekarz szkolny od 1|IX 1925.

Ks. Majka Antoni, nauczyciel od 1|XII 1926 do 31|VIII 1927, posiadał studja teologiczne.

Lang Edward, nauczyciel kontraktowy od 1|IX 1925 do 31|VIII 1925, posiadał studja uniwersyteckie z zakresu przyrodoznawstwa.

Byszek Bronisław, nauczyciel od 1|IX 1925 do 31|VIII 1927, posiadał studja uniwersyteckie z zakresu filologii klasycznej i filologii polskiej,

Nowakowski Stanisław, nauczyciel tymczasowy od 1|IX 1926, posiada studja uniwersyteckie z zakresu geografji i chemji zakończone egzaminami.

Przygodzki Włodzimierz, nauczyciel od 1|II 1927, posiada studja uniwersyteckie z zakresu filologii klasycznej zakończone egzaminem uproszczonym.

Opacki Józef, nauczyciel kontraktowy od 15|IX 1926, posiada studja uniwersyteckie z zakresu przyrodoznawstwa i ćwiczeń cielesnych.

Ks. Malik Władysław, nauczyciel państw. seminarjum nauczycielskiego męskiego od 1|IX 1927.

I. SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO przy końcu roku sprawozdawczego.

1. **Matuszewski Stanisław**, dyrektor, członek Rady szkolnej powiatowej, uczył j. polskiego w kl. V₄; tyg. godz. 4.

Nauczyciele stali.

2. **Sommerstein Dawid**, nauczyciel, uczył matem. w kl. V₄, VI₄, VII₄, VIII₃, j. niem. w kl. II₅, pomoc kancel. 4, opiekun kl. VIII; tyg. godz. 24.

A. Nauczyciele etatowi czynni.

3. **Banach Józef**, nauczyciel, uczył matem. w kl. I₅, II₄, III₄, j. ruskiego w kl. I₂, 2 komplety 4, pismo I₂, opiekun kl. II; tyg. godz. 21.

4. **Krwawicz Stanisław**, nauczyciel, uczył j. łac. w kl. IV₅, j. polsk. w kl. II₄, historii w kl. III₂, śpiewu w kl. I₂, II₂, III₁, VI₂, VII₂, VIII₁; tyg. godz. 21.

5. **Nowakowski Stanisław**, nauczyciel, uczył od 1 listopada geografii w kl. I₂, II₂, III₃, IV₂, V₂, VIII₂, przyrodoznawstwa w kl. II₄, V₂, hufiec₃, opiekun kl. III; tyg. godz. 22.

6. **Ogonowski Stefan**, nauczyciel, uczył j. polsk. w kl. III₄, IV₄, VI₄, VII₅, VIII₅, opiekun kl. VI; tyg. godz. 22.

7. **Potapiński Adam**, nauczyciel, uczył historii w kl. I₂, II₂, IV₃, V₄, VI₅, VII₅, VIII₂, opiekun kl. VII; tyg. godz. 23.

8. **Przygodzki Włodzimierz**, nauczyciel, uczył j. łacinsk. w kl. V₅, VI₅, VII₅, VIII₅, j. polsk. w kl. I₄, opiekun kl. V; tyg. godz. 24.

9. **Turkiewicz Eugenjusz**, nauczyciel, uczył fizyki w kl. III₆, VI₃, VII₄, VIII₄, matem. w kl. IV₄, opiekun kl. IV; tyg. godz. 21.

10. **Ks. Zabrzęski Władysław**, nauczyciel, uczył j. francusk. w kl. III₅, IV₄, V₄, VI₄, VII₄, VIII₄; tyg. godz. 25.

B. Nauczyciele etatowi nieczynni.

1. **Ks. Boczar Paweł**, nauczyciel, otrzymał bezpłatny urlop na rok szkolny 1927/28, celem umożliwienia mu pracy nauczycielskiej w prywatnym gimnazjum koedukacyjnym w Borszczowie. (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 10 listopada 1927. Nr. II-16596/27).

C. Nauczyciele etatowi z innych szkół czynni.

1. **Dr. Lachowicz Adalbert**, dr. Wszech nauk lekarskich,

lekarz szkolny, uczył higieny w kl. VII; tyg. godz. 1.

1. **Ks. Malik Władysław**, nauczyciel państw. seminarjum nauczycielsk. męskiego w Czortkowie, uczył religji rzym. kat. w kl. I-VIII; tyg. godz. 16.

D. Nauczyciele kontraktowi zatrudnieni.

1) **Opacki Józef**, nauczyciel kontrakt., uczył ćwiczeń cielesnych w kl. I-VIII₁₆ przyrodoznawstwa w kl. I₂, IV₃, VIII₃, opiekun kl. I; tyg. godz. 24.

2. **Schader Samuel**, nauczyciel kontrakt. (nauczyciel szkoły powszechnej) uczył religji mojż. w kl. I-VIII₈; tyg. godz. 8.

II. ZMIANY I RUCH W GRONIE NAUCZYCIELSKIEM w ciągu roku sprawozdawczego.

1. **Byszek Bronisław**, nauczyciel, zwolniony ze stanowiska służbowego z dniem 31 sierpnia 1927 zarządzeniem W. R i O. P. z dnia 12 maja 1927 № II-4505/27.

2. **Lewczenko Mieczysław**, nauczyciel, przeniesiony do państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Wolsztynie z dniem 1 września 1927 № 1-15.576/27.

3. **Łukasiewiczowa Jadwiga**, nauczycielka, zwolniona ze stanowiska służbowego z dniem 31 sierpnia 1927 zarządzeniem Min. W. R. i O. P. z dnia 10 maja 1927 № II-3545/27.

4. **Nowakowski Stanisław**, nauczyciel, otrzymał urlop płatny od 1 września 1927 do 31 października 1927 celem umożliwienia mu uzyskania pełnych kwalifikacyj nauczycielskich rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 3 września 1927. № II-12303/27.

5. **Ogonowski Stefan**, nauczyciel, reskr. K. O. S. L. z dnia 28 lipca 1927 № II-10018/27. odwołany z urlopu.

6. **Przygodzki Włodzimierz**, nauczyciel, Min. W. R. i O. P. orzeczeniem z dnia 6 września 1927. № II-9682/27. uchylilo zarządzenie Kuratorjum z dnia 15 I 1927 № II-536/27, którem przeniesiono go z urzędu do gimnazjum państw. w Czortkowie. Natomiast przeniosło go Min. W. R. i O. P. ze względu na dobro szkoły z dniem 1 października 1927 w tym samym charakterze do państw. gimnazjum w Czortkowie.

7. **Rogowski Władysław**, nauczyciel, zwolniony ze stanowiska służbowego z dniem 31 sierpnia 1927 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 10 maja 1927 № II-3545/27.

III. POMIESZCZENIE ZAKŁADU I SŁUŻBY z końcem roku sprawozdawczego.

Zakład mieści się w jednym budynku, który jest własnością Miejscowego funduszu szkolnego. Sali gimnastycznej niema. Gimnastyka odbywa się w sali Sokoła, a w lecie na boisku sportowem.

Mieszkanie Dyrektora składa się z dwóch pokoji i kuchni. Woźny mieszka w jednym pokoju.

Służba szkolna.

Rogowski Tadeusz, woźny, stopień płacy XIV b.

Pidruczny Bazyli, woźny, stopień płacy XV c.

IV. NAUKA.

Rok szkolny 1927|28 rozpoczęto dnia 1 września 1927 uroczystem nabożeństwem i zakończono takież nabożeństwem dnia 28 czerwca 1928.

Lekcje praktyczne.

Celem podniesienia metody nauczania i poziomu wiedzy uczniów urządzono w ciągu roku szkolnego 15 lekcji praktycznych dla nauczycieli tego samego przedmiotu i pokrewnych, a mianowicie:

z języka polskiego: w klasie I (2 razy) II, III, i IV.

„ łacińskiego „ IV i VI.

„ niemieckiego „ II

„ francuskiego „ IV

z historii „ IV

z geografji „ I

z fizyki „ III

z matematyki „ I (2 razy) III

z przyrody „ IV

Każdą lekcję omawiano szczegółowo. Skutki tych lekcji były widoczne.

Międzyszkolne lekcje pokazowe.

W porozumieniu i na życzenie Wizytatora Zakładu JW. Pana E. Horwatha, dyrekcja przystąpiła w czerwcu b. r. do akcji urządzania międzyszkolnych lekcji pokazowych, obejmujących wszystkie szkoły średnie i powszechne w mieście.

Zakład nasz dał 2 lekcje pokazowe.

z języka niemieckiego w kl. II. (naucz. **Sommerstein Dawid**).
z fizyki w kl. III. (naucz. **Turkiewicz Eugenjusz**).

Szkoły powszechne.

z języka niemieckiego w 7-kej klasie szkoły powszechnej żeńskiej w Czortkowie (naucz. **Sawicka**).

z fizyki: w 7-mej kl. szkoły męskiej w Czortkowie Starym (naucz. **Werbicki**).

We wszystkich 4 lekcjach brało udział 25-30 nauczycieli szkół powszechnych i średnich.

Po każdej lekcji odbywały się do 2 godzin trwające dyskusje, które odznaczały się rzeczowością, połączone z uprzejmością tonu.

Lekcje te mogły dojść do skutku dzięki głębokiemu zrozumieniu tej akcji ze strony miejscowego Inspektora szkolnego WP. Urbańskiego.

Plan jest taki: by przez urządzenie takich lekcji w obrębie 7-klasowej szkoły powszechnej i 3 najniższych klas gimnazjalnych dla nauczycieli szkół wszystkich typów, zaś w obrębie wyższego gimnazjum dla nauczycieli szkół średnich, urządzać celowe lekcje pokazowe, w którychby wzięły udział wszystkie szkoły. Celem tego eksperymentu jest nawiązanie kontaktu między szkołami; poznanie praktyczne programu poszczególnych typów szkół, wzajemne oddziaływanie ma metodyczne wyrobienie się nauczycieli; należyte ustosunkowanie się do programów ministerjalnych w warunkach, w jakich szkoły się znajdują, a w końcu po doświadczeniach, opracowanie takiego planu nauczania, by młodzież wychodziła nietylko otwartą głową w świat, ale nadto i rozbudzonem poczuciem obywatelskiem i przywiązaniem do Państwa. Jest też w programie stworzenie wspólnej instytucji, mającej na celu kształcenie się nauczycieli i współpracę.

Jakie będą dalsze koleje tego eksperymentu trudno nara-

nie przewidzieć. Sądząc jednak z dotychczasowych prób, można mieć jak najlepsze nadzieje.

Pomoc naukowa.

- 1) Biblioteka nauczycielska liczy ogółem 734 tomów, w tem :
 - a) dzieł filologii klasycznej 188 tomów, różnych 546 tomów. Korzystało 10 nauczycieli i 65 uczniów. Wypożyczono ogółem 684 tomów.
- 2) Biblioteka dla uczniów liczy ogółem 812 tomów, prócz tego biblioteka gminy kl. VIII 195 tomów.

Cenniejsze utwory były w kilku egzemplarzach. Bibliotekę otwartą była od 1 października 1927 r. do 15 czerwca 1928 r. cztery razy w tygodniu między godziną 1-2 w południe. Jednego dnia pożyczano dwom klasom. Ruch w bibliotece przedstawił się w sposób następujący:

Klasa I.

1 uczeń	przeczytał	29 tomów,	razem	29 tomów
1	"	"	27	" " 27 "
1	"	"	26	" " 26 "
1	"	"	24	" " 24 "
3	"	"	23	" " 69 "
2	"	"	22	" " 44 "
1	"	"	21	" " 21 "
1	"	"	20	" " 20 "
3	"	"	18	" " 54 "
1	"	"	17	" " 17 "
2	"	"	15	" " 30 "
1	"	"	14	" " 14 "
1	"	"	12	" " 12 "

Razem 19 uczniów przeczytało 387 tomów

Klasa II.

2 uczniów	przeczytało	23 tomów,	razem	46 tomów
4	"	"	22	" " 88 "
2	"	"	21	" " 42 "
3	"	"	20	" " 60 "
3	"	"	19	" " 57 "

4	"	"	18	"	"	72	"
1	"	"	17	"	"	17	"
1	"	"	16	"	"	16	"
2	"	"	15	"	"	30	"
1	"	"	14	"	"	14	"
1	"	"	13	"	"	13	"

Razem 23 uczniów przeczytało

455 tomów.

Klasa III.

1 uczeń	przeczytał	30 tomów,	razem	30 tomów
3	"	"	24	"
2	"	"	23	"
3	"	"	22	"
1	"	"	21	"
1	"	"	20	"
3	"	"	19	"
3	"	"	18	"
2	"	"	17	"
6	"	"	16	"
2	"	"	15	"
1	"	"	13	"
2	"	"	12	"
1	"	"	11	"
1	"	"	10	"
3	"	"	0	"

Razem 32 uczniów przeczytało

584 tomów.

Klasa IV.

1 uczeń	przeczytał	26 tomów,	razem	26 tomów
1	"	"	25	"
1	"	"	23	"
1	"	"	22	"
1	"	"	20	"
7	"	"	19	"
1	"	"	18	"
3	"	"	17	"
1	"	"	16	"
2	"	"	15	"
6	"	"	14	"

2	„	„	13	„	„	26	„
1	„	„	12	„	„	12	„
5	„	„	11	„	„	55	„
1	„	„	10	„	„	10	„
1	„	„	9	„	„	9	„
1	„	„	0	„	„	—	„

Razem 35 uczniów przeczytało 560 tomów.

Klasa V.

1 uczeń przeczytał 39 tomów, razem 39 tomów.

1	„	„	29	„	„	29	„
1	„	„	24	„	„	24	„
1	„	„	22	„	„	22	„
2	„	„	21	„	„	42	„
1	„	„	20	„	„	20	„
5	„	„	19	„	„	104	„
2	„	„	18	„	„	36	„
2	„	„	17	„	„	34	„
4	„	„	16	„	„	64	„
3	„	„	15	„	„	45	„
3	„	„	14	„	„	42	„
2	„	„	13	„	„	26	„
1	„	„	11	„	„	11	„
2	„	„	9	„	„	18	„
2	„	„	0	„	„	—	„

Razem 31 uczniów przeczytało 556 tomów.

Klasa Vi.

1 uczeń przeczytał 28 tomów, razem 28 tomów

1	„	„	27	„	„	27	„
3	„	„	25	„	„	75	„
3	„	„	24	„	„	72	„
2	„	„	23	„	„	46	„
1	„	„	22	„	„	22	„
2	„	„	21	„	„	42	„
3	„	„	20	„	„	60	„
2	„	„	19	„	„	38	„
4	„	„	18	„	„	72	„
1	„	„	17	„	„	17	„

4	„	„	16	„	„	64	„
2	„	„	15	„	„	30	„
1	„	„	14	„	„	14	„
1	„	„	13	„	„	13	„
1	„	„	12	„	„	12	„
1	„	„	9	„	„	9	„

Razem 33 uczniów przeczytało 641 tomów.

Klasa VII.

1 uczeń przeczytał 30 tomów, razem 30 tomów

1	„	„	28	„	„	28	„
1	„	„	25	„	„	25	„
1	„	„	23	„	„	23	„
1	„	„	20	„	„	20	„
4	„	„	19	„	„	76	„
3	„	„	18	„	„	54	„
1	„	„	17	„	„	17	„
2	„	„	16	„	„	32	„
1	„	„	14	„	„	14	„
1	„	„	13	„	„	13	„
1	„	„	12	„	„	12	„
2	„	„	11	„	„	22	„

Razem 20 uczniów przeczytało 366 tomów.

Klasa VIII.

1 uczeń przeczytał 22 tomów, razem 22 tomów.

1	„	„	20	„	„	20	„
1	„	„	18	„	„	18	„
1	„	„	17	„	„	17	„
1	„	„	15	„	„	15	„
3	„	„	14	„	„	42	„
1	„	„	13	„	„	13	„
3	„	„	11	„	„	33	„
2	„	„	9	„	„	18	„
1	„	„	1	„	„	1	„
2	„	„	0	„	„	—	„

Razem 15 uczniów przeczytało 199 tomów.

UWAGA: Klasa VIII. posiada osobną bibliotekę klasową obficie zaopatrzoną.

Zestawienie :

W klasie	I.	19	uczniów	przeczytało	387	tomów.
„	II.	23	„	„	455	„
„	III.	32	„	„	584	„
„	IV.	35	„	„	560	„
„	V.	31	„	„	566	„
„	VI.	33	„	„	641	„
„	VII.	20	„	„	366	„
„	VIII.	15	„	„	199	„
„	VIII.	28	„	„	605	„

Razem 236 uczniów przeczytało **4353** tomów
8 uczniów nie korzystało biblioteki szkolnej.

Przygodzki Wł.

opiekun biblioteki uczniów.

- 3) Gabinet fizyczny liczy 151 przyrządów.
- 4) Gabinet chemiczny posiada urządzenie odpowiednie do prowadzenia ćwiczeń z uczniami.
- 5) Zbiory historyczno-geograficzne posiadają 88 obrazów, 66 map, 2 globusy, taśmę mierniczą, aneroid wysokościowy, węgielnicę do pomiarów terenowych i pion.
- 6) Gabinet przyrodniczy posiada 79 obrazów, 26 okazów, 6 akwarjów ramowych, 9 lup, przybory do preparowania, mikrotom Minot'a mod. II. z przyborami i aparat rysunkowy Abbe'go do mikroskopu.
- 7) Warsztaty: a) stolarski liczy 12 warsztatów, 20 narzędzi stolarskich i tokarnię konstrukcji żelaznej.
b) introligatorski: 2 krosna, 2 pary śrub, 4 noże i prasę żelazną.
- 8) Gabinet lekarza szkolnego liczy 16 narzędzi lekarskich.
- 9) Zakład posiada 18 instrumentów muzycznych.

W Czortkowie, dnia 30 czerwca 1928.

V. Wychowanie.

Kółka naukowe:

Koło przyrodnicze uczniów

im. Jędrzeja Śniadeckiego

a) Sekcja geograficzno-geologiczna.

Kurator: nauczyciel **Stanisław Nowakowski**

Sekcja geograficzno-geologiczna w drugim roku swego istnienia podjęła pracę dopiero w styczniu b. r. a to z powodu urlopu i nieobecności p. kuratora sekcji.

W porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła ilość członków sekcji, która obecnie liczy 15 członków. Praca w sekcji początkowo zapowiadała się znacznie lepiej, niż się w istocie przedstawia, gdyż miały być zorganizowane wycieczki, na których uczestnicy mieli w terenie zapoznać się z budową najbliższych okolic i zebrać materiały do referatów i gabinetu geograficzno-geologicznego. Powołanie kuratora sekcji na ćwiczenia oficerów rezerwy na miesiąc przed zakończeniem roku, długotrwałe przedtem zimna i śloty nie pozwoliły na zrealizowanie tej projektowanej dziedziny pracy sekcji. To też praca ograniczyła się do referatów wygłoszonych przez członków sekcji na jej posiedzeniach. Zebrani sekcji było: 9, na których wygłoszono następujące referaty:

Kurator sekcji prof. Nowakowski mówił o Egipcie i wyświetlił szereg krajobrazów tej krainy. Odczytano wówczas na sekcji parę wyjątków z książki F. Goetla p. t. Egipt.

Następnie uczeń kl. V. Czechowski wygłosił referat p. t. „Kilka słów o trzęsieniach ziemi”, w którym nawiązując do ostatnich trzęsień chilijskich opisuje przebieg tych zjawisk, ich skutki i przyczyny.

Na trzecim z kolei zebraniu Stöckel uczeń kl. IV. omawiał krajobraz Pomorza i stosunki etnograficzne na Pomorzu.

Bałyk i jego wybrzeże to temat referatu ucz. Marguliesia z kl. V; który łącznie z referatem ucznia Brojdego z kl. IV. „Rys biologiczny morza Polskiego” stanowi cykl referatów o tej północnej i niezmiernie ważnej krainie Polski i morzu polskim.

Na przedostatniem zebraniu mówił uczeń Smoła K. z kl. V. o organizowaniu i znaczeniu wycieczek naukowych.

Uczeń Weiser z kl. V. kończy tegoroczną pracę koła

wykładem o Czortkowie i jego okolicy, zwracając uwagę na szereg zabytków krajoznawczych i historycznych tych okolic i przedstawiając dzieje m. Czortkowa.

Referat przygotowany przez ucz. kl. VII, Kulczyckiego pt. „Podole i jego zabytki” nie został wygłoszony z powodu przedwczesnego zakończenia prac koła.

Po referatach odbywały się dyskusje, które miały na celu rozszerzenie i utrwalenie nabytych wiadomości.

Zarząd sekcji stanowili prezes sekcji **Kulczycki Ł.** ucz. kl. VII.
sekretarz **Margulies W.** ucz. kl. V.
oraz skarbnik **Czechowski L.** ucz. kl. V.

Czortków, 1/VI. 1928.

b) Sekcja fizyczno - chemiczna.

Kurator naucz. **Eugenjusz Turkiewicz.**

Sekcja ta liczy 18 członków. Praca w niej odbywała się regularnie każdej soboty, a na posiedzeniach naukowych pracowano analizą chemiczną, bądźżeż odczytywano referaty.

c) Sekcja biologiczna.

Kurator naucz. **Józef Opacki.**

W roku szk. 1927/28. praca koła biologicznego skierowana została na inne tory. Zarzucono system wykładów i odczytów naukowych, pracy nadano charakter więcej praktyczny. Zimą członkowie koła zajmowali się rysowaniem schematów kwiatów, oraz narządów zwierząt, które w roku następnym zostaną wygotowane i wykorzystane jako obrazy do poglądowej nauki w szkole. Wiosną odbyli członkowie kurs systematyki roślin oraz ich oznaczenia.

Koło liczyło 27 członków, uczniów kl. IV.

Koło gimnastyczne.

Kurator nauczyciel **Józef Opacki.**

Koło dzieli się na sekcje gimnastyczne, pływackie, lekko atletyczne, ping-pong'owe i szachowe. Odbyły się liczne rozgrywki ping-pong i szachowe. Do koła należą uczniowie klas niższych, do V. włącznie. Przewodniczy z ramienia uczniów **Smola Kazimierz**, ucz. V. kl. Koło liczy członków 29.

Orkiestra gimnazjalna.

Kurator naucz. **Stanisław Krwawicz.**

Orkiestra pozostająca pod kierownictwem ucznia **Granata Zdzisława** klasy siódmej w r. 1927/28. liczy 18 członków.

Orkiestra brała udział w uroczystej akademii w dniu Imienin marszałka Józefa Piłsudskiego. Wykonała parę utworów muzycznych, z których ogólne uznanie uzyskała ouvertura „OGIEŃ”. W czasie poranku, urządzonego przez szkoły średnie ku czci św. Stanisława Kostki, orkiestra wykonała cały szereg utworów muzycznych. Prócz tego grała jeszcze przy poświęceniu szkoły przemysłowej żeńskiej, oraz na uroczystej akademii, urządzonej staraniem grona nauczycielskiego i uczniów ku czci Imienin dyrektora Zakładu Stanisława Matuszewskiego.

Oprócz utworów klasycznych ćwiczyła orkiestra cały szereg innych drobniejszych.

Orkiestra utrzymuje się na stałym poziomie, chociaż na niższym w stosunku do poprzedniego roku, a to ze względu na egzamin dojrzałości, który przerzedził liczbę członków.

Próby i ćwiczenia odbywały się dwa razy w tygodniu.

W Czortkowie, dnia 11/VII. 1928.

Czytelnia uczniów.

Czytelnię dla uczniów tut. Zakładu otwarto w pierwszych dniach II. pfr. roku szk. 1927/28.

Do Czytelni należało 88 członków.

Opłata miesięczna wynosiła 30 gr.

Czytelnia była otwarta we wtorki, czwartki i soboty od 4-6 po poł.

Przeciętna frekwencja członków w Czytelni wynosiła 23.

Czytelnia utrzymywała własną bibliotekę podręczną, złożoną z 54 tomików, nadto prenumerowała:

dla uczniów klas niższych i wyższych tygodnik „Iskry“;

dla uczniów (tylko) klas wyższych - „Tygodnik ilustrowany“ i „Naokoło Świata“.

Prócz zwyczajnych zebrań odbyto: 3 odczyty treści relig. moralnej i 3 odczyty treści naukowo-liter.

Po odczycie zwykle następowała pogadanka na poruszony w nim temat.

Po zebraniach korzystano czasami z gramafonu szkolnego.

W życiu Czytelni daje się dotkliwie odczuwać brak osobnej, odpowiedniej sali.

W Czortkowie, dnia 2 lipca 1928.

Stefan Ogonowski
kur. Czytelni.

Sprawozdanie z „oszczędności“ uczniów.

Uczniowie państw. gimnazjum im. J. Słowackiego w Czortkowie założyli w roku szkolnym 1927/28. **kasę oszczędności** pod kierownictwem **Ks. Prefekta**.

Zbierania pieniędzy zaoszczędzonych dokonywał w poszczególnej klasie głosowaniem wybrany uczeń.

Zebraną w tygodniu kwotę uczniów wręczał ks. prefektowi a ten lokował je w Banku Zaliczkowym w Czortkowie.

Bank Zaliczkowy, aby uczniom ułatwić lokatę pieniężną udzielił im bezpłatnie książeczek kasowych i przyrzekł im bezinteresowną pomoc, za co w tym miejscu wyrażam Dyrektorowi Banku Zaliczkowego p. Koszałce serdeczne podziękowanie.

Uczeń mając książeczkę kasową w ręku, może z Banku podjąć pewną kwotę w każdej chwili jedynie za zgodą pisemną Ks. prefekta lub dyrektora gimnazjum.

Dotychczas 89 uczniów złożyło kwotę 562 zł. 24 gr.:
a mianowicie: w klasie I. uczniów 8. kwotę 10·66 zł.

„ II.	„	12	„	13·12	„
„ III.	„	20	„	108·19	„
„ IV.	„	14	„	40·50	„
„ V.	„	14	„	32·82	„
„ VI.	„	16	„	342·55	„
„ VII.	„	5	„	14·40	„
„ VIII.	„	—	„	—	„

Największe zainteresowanie uczniów „oszczędnością“ było w kl. 3-ciej i 6-tej. Należy przypuszczać, że „oszczędność“ rozwinie się w przyszłym roku szkolnym.

Ks. Wł. Malik.

Sprawozdanie

z pracy harcerek drużyn gimnazjalnych.

opracował **Stan. Nowakowski** naucz. gimn. harcmistrz Z. H. P.
kmdt hufca.

Mam szczerą wolę całym życiem służyć Bogu
i Ojczyźnie, nieść chętną pomoc bliźnim
i być posłusznym prawu harcerskiemu.

Słowa przyrzeczenia harcerskiego

W bieżącym roku szkolnym praca harcerska na terenie naszego gimnazjum postąpiła naprzód w swoim rozwoju. Silny napływ ochotników uczniów Zakładu garnących się do drużyn harcerek dowodzi, że drużyny stają się atrakcją dla młodzieży, że w nich zaczyna młodzież znajdować ujście dla swoich porywów młodzieńczych. Wartki dopływ młodzieży powoduje podział istniejącej drużyny I-szej im. Zygmunta Sierakowskiego na dwie drużyny, z których dawna obejmuje młodzież starszą klas III. do VI., zaś nowa im. pulk. Jerzego Michała Wołodyjowskiego młodzież-najmłodszą, z klas I i II. Drużyna ta stanowi przedszkole do drużyny I-szej, a ponieważ grupuje młodzież poniżej lat 12-stu jest drużyną „Wilczą“ t. j. kandydatów drużyny na harcerzy. Wydzielenie tej grupki najmłodszych i utworzenie z niej drużyny nastąpiło 11 stycznia 1928 r.

I. męska próbna drużyna im. Zygmunta Sierakowskiego Z. H. P.

I. drużyna im. Z. Sierakowskiego w roku bieżącym obchodziła uroczystość 16-lecie swego istnienia. Pierwsze miesiące pracy w bieżącym roku szkolnym drużyna zużywa na przygotowanie się do obchodu swojej rocznicy. Komda. drużyny z drużynowym prof. Opackim Józefem przygotowuje programy swojej uroczystości, którą zapoczątkowuje nowy rok pracy w drużynie. Wistocie uroczystość ta odbyła się w dniach 11 i 16 grudnia 1927 r. i obejmowała prócz części harcerskiej (w dniu 11-go grudnia br.) część publiczną (16 grudnia b. r.) w postaci akademji w „Sokole“. Szereg wieczorynek w okresie zimowym, prócz zbiórek zastępów świadczy, że drużyna się rusza. W styczniu następuje wydzielenie z drużyny najmłodszych do nowo powstałej drużyny „Wilczą“. W tym samym miesiącu zastępowi drużyny wespół z zastępowymi innych męskich drużyn i drużyną żeńską urzą-

dzają opłatek harcerski. W marcu drużynowy Dh. prof. Opacki Józef bierze urlop z pracy drużyny, a miejsce jego zajmuje jako zastępca, przyboczny drużyny, wyw. Krowicki Ludwik. Szereg starszych harcerzy tejże drużyny bierze udział w stałym kursie zastępowych Komendy hufca, na którym w okresie feryj wielkanocnych były drużyny tejże drużyny Dh. wyw. Smoła Michał, dawny uczeń zakładu a obecnie student medycyny weterynaryjnej przeprowadza wykłady z zakresu pierwszej pomocy w nagłych wypadkach i higieny osobistej. W rezultacie tego kursu szereg harcerzy tejże drużyny otrzymuje sprawności samarytańskie. 29 kwietnia drużyna urządza wieczornicę harcerską ku czci Św. Jerzego, na której Dh. Krowicki (ucz. kl. VI.) przedstawił zebrany życiorys Świętego Patrona Harcerstwa całego świata, zaś Dh. Czartoryski (ucz. kl. VI.) legendy związane z życiem Św. Jerzego. Pod koniec kwietnia przeprowadza komisja w drużynie próbę młodzika, a w dniu 3-go przedstawia drużyna 14 harcerzy do przyrzeczenia harcerskiego, które odebrał Kmdt. Hufca Dh. harcmistrz Nowakowski Stanisław. Obecnie drużyna przygotowuje się na zakończenie swojej całorocznej pracy do akcji wakacyjnej. Drużynowy jej Dh. prof. Opacki Józef przygotowuje obóz wędrowny po Podolu, który ma na celu poznanie tej ziemnicy polskiej, jej piękna krajobrazów, jej bogactw i zabytków historycznych, by przez poznanie ziemi rodzinnej dojść do szczytnej idei miłości całości ziem polskich. Część harcerzy drużyny jedzie na obóz P. W. zaś jej przyboczny Krowicki na obóz instruktorski Komendy Chor. Lwowskiej, by na nim nabrać wyrobienia technicznego i ogólno harcerskiego, któreby mu w dalszej jego pracy pozwoliło na podniesienie poziomu drużyny.

Nie wszystkie postulaty pracy harcerskiej zdołano zrealizować w drużynie, jest dużo w niej niedociągnięć i niedomagań, lecz rosnące z dnia na dzień zrozumienie idei harcerskiej przez jej członków pozwala wnioskować na przyszłość: praca w drużynie idzie po torze stałego rozwoju, a celem jej jest danie społeczeństwu na prawach harcerskich wychowanego obywatela pożytecznego, którego typ tak pięknie określa J. Śniadecki, nasz wielki uczyony i wychowawca, w słowach „ten tylko doskonałym nazwać się może, kto w czystym i kształtnym ciele, czyste nosi serce i niepokalaną ma duszę, kto ma zdolności, społeczeństwu, w którym żyje, przydatne“.

IV-ta Drużyna „Wilcząt” Z. H. P. im. pułk. Jerzego Michała Wołodyjowskiego

Drużyna IV. „Wilcząt“ powstała w styczniu 1928 r. wydzielona jak poprzednio zaznaczyłem z drużyny I-szej. Początkowo prowadził ją krótko b. uczeń VII. kl. Michalski Wł., zaś po ustąpieniu tegoż wyw. Snoła Kazimierz, uczeń kl. V-tej.

Energiczny i zapobiegliwy ten drużynowy szybko organizuje drużynę, skupia wokół siebie coraz nowe zastępy karnej młodzieży.

Liczne gry i zabawy przerabiane na zbiórkach, musztra, wycieczki i ćwiczenia w terenie oraz pogadanki w zastępach stwarzają z tej drużyny grupkę zwartą, pełną życia i impulsu.

To też w krótkim czasie drużyna zdobywa sobie należne miejsce wśród drużyn hufca, a następnie przystępuje do sprawienia sobie proporca drużyny.

Bierze ona udział we wszystkich wystąpieniach Hufca, a swą postawą zwraca ogólną uwagę.

W dniu 24 kwietnia b. r. dzień „Patrona Harcerstwa“ święci ćwiczeniami nocnymi w okolicy „Czarnego lasu“.

W dniu 17 maja poświęca uroczyście swój proporzec i składa przyrzeczenie wilczęcej gromady na swój sztandar. W dzień przedtem urządza „wieczornicę“ w sali „Sokoła“.

W „Zielone Świąta“ drużyna urządziła 2 dniową wycieczkę do Kopyczyniec, gdzie w pobliskim lesie założyła swój obóz.

Na kurs instruktorski Komdy - Chor. Lw. wybiera się jej drużynowy i zastępowy, by na nim zaczerpnąć dalszych wiadomości i metodyki pracy w drużynie.

Hufiec szkolny Przysposobienia Wojskowego.

Kierownik naucz. **Stanisław Nowakowski.**

Hufiec szkolny w naszym zakładzie zorganizował się zaraz z początkiem roku szkolnego. Pracę swą rozpoczął „Świętem P. W.“ urządzonem przez Pow. Komitet W. P. i P. W.

Do Hufca szkolnego należała w roku bieżącym młodzież z trzech najwyższych klas zakładu [Klasa VIII. ma ze względu na zbliżającą się maturę tylko do półrocza] uczniów 62.

Praca hufca była prowadzoną w dwu fazach wyszkolenio-

wych; do pierwszej fazy należeli uczniowie klasy VI - do drugiej zaś VII. i VIII. i ci którzy w roku ubiegłym przeszli I. fazę wyszkolenia wojskowego. Prace w obu fazach odbywały się oddzielnie na zbiórkach hufca w poniedziałki i czwartki każdego tygodnia. Zajęcia były prowadzone według programu wojskowego, obejmującego zakres wyszkolenia pojedynczego szeregowca piechoty. Podobnie jak roku zeszłego program wyszkolenia tak był ułożony, że wiadomościom teoretycznym poświęcono miesiące zimowe, zaś praktycznym jesienne i wiosenne. Dalszym ciągiem pracy hufca w miesiącach wakacyjnych jest obóz urządzony dla młodzieży szkolnej przez Wojskowość, na który zgłosiło się z naszego zakładu 13 uczniów, członków Hufca.

Pracę w hufcu ze strony wojskowej prowadził Olicer Instrukcyjny por. Galicz wraz z dodanymi mu do pomocy podoficerami instrukcyjnymi, niezwykle sumiennie, nie szczczędząc trudu i czasu.

Łaźnia gimnazjalna.

Uczniowie gimnazjalni kąpali się 4 razy miesięcznie,
zatem w ciągu roku kąpało się 7.200 uczniów
Uczniowie z innych szkół (3 szkoły powszechn, 3 średn.)
Ogółem 3.000 uczniów
Razem 10.200 uczniów

Sprawozdanie kasowe:

Przychód administracyjny

wraz ze subwencją Min. W. R. i O. P. (1000 zł.)

Rozchód

4.902 zł. 71 gr.

4.727 zł. 28 gr.

Saldo 175 zł. 43 gr.

Skontrum kasy przeprowadzili nauczyciele:

Turkiewicz Eug. i Banach Józef.

Sprawozdanie Bursy.

Młodzież niezamożna, której rodzice mieszkają poza Czortkowem znalazła w r. szk. 1927/8 jak i w poprzednich latach pomieszczenie i opiekę w miejscowej Bursie gimnazjalnej.

Prefektem Bursy był p. Adam Potapiński, nauczyciel tut. zakładu. Bursa liczyła 30 wychowanków w tem 2 repatriantów. Opłata przeciętna wynosiła 35-40 zł.

Budynek jest własnością Towarzystwa Polskiej Bursy gimnazjalnej, które zakupiło 1½ morgową parcelę i w następnym roku szkolnym przystąpi do budowy wielkiej bursy, z której będzie korzystała młodzież nie tylko gimnazjalna, ale także szkół powszechnych i zawodowych.

Stan zdrowotny wychowanków w ubiegłym roku szkolnym był dobry.

Adam Potapiński.

Sprawozdanie

lekarza szkolnego za rok 1927/8.

A. Budynek szkolny, murowany, jednopiętrowy, skanalizowany. Budynek jest własnością szkoły powszechnej i pod gimnazjum. ze względu na małą pojemność sal, brak gabinetów, sali gimnastycznej, rysunkowej i t. d. nie nadaje się.

Dziedziniec szutrowany, wystawiony do pld., dobrze oświetlony, wspólny ze szkołą powszechną żeńską. Ustępy w podwórzu, czysto utrzymane, skanalizowane i przewietrzane.

Urządzenie sal tak pod względem higienicznym jak i estetycznym jest dobre.

Łazienki mieści się w suterynach samego budynku szkolnego. Umywalnie z wodą bieżącą rozmieszczone po korytarzach.

B. Wygląd zewnętrzny uczniów dobry. Odżywianie średnie. Pod względem fizycznym przedstawiają się uczniowie następująco: na 211 uczniów w Zakładzie mamy:

1) ze skazą wysiękową (rachityczna)	52 uczniów	t. j.	25%
2) „ neuropatyczną	19	„	10%
3) „ skrofaliczną	6	„	2%
4) Skłonność do gruźlicy	36	„	20%
5) Chorych na gruźlicę	19	„	10%
6) Kalek	2	„	
7) Z wadą wymowy	4	„	
8) „ serca	2	„	
9) Osłabiony wzrok	15	„	
10) „ słuch	14	„	

C. Chorowało uczniów w b. r. szkolnym 1927/8:

19 na gruźlicę, 1 na jaglicę, 2 mumpsu, 1 zap. ślepej kiszki
2 na zapalenie płuc.

Z powodu gruźlicy zwolniono od nauki 2 uczniów zupełnie,

17 uczniów urlopowano na dłuższy lub krótszy czas.

Wypadków śmierci w b. r. nie było.

Pod obserwacją stała lekarza szkoln. pozostaje uczniów 36.

Lampą kwarcową w zimie naświetlano 56 uczniów.

(Lampa jest własnością zakładu).

Z łaźni korzystają uczniowie co tygodnia w piątek, pod dozorem wychowawców klas lub lekarza szkolnego.

D. Pogadanki higieniczne urządzał lekarz szkolny w gimnazjum przy aparacie projekcyjnym, dla rodziców i opiekunów w okresie zimowym prawie co tygodnia na temat:

1) Higjena skóry, włosów, żębów.

2) Najczęstsze choroby skórne u dzieci.

3) Higjena odżywiania.

4) Wpływ powietrza na organizm ludzki.

5) O promieniach pozafjołkowych. (lampa kwarcowa).

wykład wspólny (cz. fiz.) prof. fiz. p. Turkiewicz, (cz. lecz.) lekarz szkolny.

6) Typy fizyczne dzieci.

7) Typy psychiczne dzieci.

8) Walka z alkoholizmem.

9) Gruźlica.

Pogadanki dla uczniów:

1) O czystości ciała.

2) O kąpielach wodnych, powietrznych i słonecznych.

3) O skrzywieniu kręgosłupa.

4) O siedzeniu prawidłowem w ławce.

5) O alkoholizmie.

6) O gruźlicy (3 wykłady).

E. Wieców rodzicielskich zwołano 4; na których omawiano kwestje

1) Odżywiania dzieci. 3) boiska szkolnego.

2) budowy gimnazjum. 4) bursy.

F. Dyrekcja Zakładu czyni wszelkie starania, aby na boisku szkolnem, położonem niedaleko obecnego gimnazjum, zbudowano nowe, któreby odpowiadało wszelkim warunkom higienicznym

G. Dla braku pieniędzy nie można także rozpocząć budowy

bursy, tak niezbędnej dla tutejszej biednej młodzieży, która ani mieszkać ani odżywić się odpowiednio nie może. Plac pod bursę prawie od 2 lat zakupiony.

Dr. Lachowicz Wojciech
lekarz szkolny.

Obchody i uroczystości.

Dnia 19 października 1927, jako w pierwszą rocznicę śmierci śp. Kuratora Sobińskiego, urządził zakład nabożeństwo żałobne.

Z powodu trzydziestoletniej rocznicy śmierci Adama Asnyka zorganizowano w dniu 27 października dla uczniów pogadanki o życiu i twórczości poety. Referaty wygłosili F. Tittinger ucz. kl. VIII. i C. Grzybowska ucz. kl. VIII.

Z polecenia Ministerstwa W. R. i O. P. odbyła się po nauce szkolnej w dniu 29 października uroczystość szkolna ku czci „Nieznanego Żołnierza“.

W dniu 11 listopada 1927 uczestniczyła młodzież w uroczystym nabożeństwie i poranku urządzonym w budynku gimnazjalnym z powodu 9-tej rocznicy proklamacji niepodległości Polski. Przemówienie wygłosił naucz. Adam Potapiński.

W dniu 13 listopada 1927 brała młodzież udział w uroczystym nabożeństwie i poranku urządzonym w Sokole przez uczniów pod kierownictwem katechety Zakładu Ks. Malika ku czci Św. Stanisława Kostki.

W dniu 29 listopada 1927 wysłuchała młodzież dla uczczenia 300 rocznicy bitwy zwycięskiej stoczonej ze Szwedami przez flotę polską pod Oliwą odczytu naucz. A. Potapińskiego.

Dnia 11 grudnia 1927 brała młodzież udział w poranku urządzonym w sali Sokoła ku uczczeniu 77 rocznicy śmierci generała Józefa Bema. Referat wygłosił prof. seminar. Dr. Józef Kassian.

Dnia 15 grudnia 1927 brała młodzież gimnazjalna udział w uroczystej Akademji, urządzonej w sali Sokoła ku uczczeniu 16-tej rocznicy powstania gimnazjalnej drużyny harcerskiej.

Dnia 10 grudnia 1927 jako w piątą rocznicę zgonu ś. p. Gabryela Narutowicza, pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej uczestniczyła młodzież wraz Gronem nauczycielskiem w żałobnym nabożeństwie.

Dnia 12 lutego 1928 brała młodzież udział w uroczystym

nabożeństwie i poranku ku czci Papieża Piusa XI.

Dnia 14 lutego 1928 wysłuchała młodzież klas I, II i III, wykładu Dr. Lachowicza „O skrzywieniu kręgosłupa“

Dnia 15 lutego 1928 wysłuchała młodzież kl. IV-VIII wykładu Dr. Lachowicza „O alkoholizmie“.

Dnia 18 marca 1928 Zakład wziął udział w uroczystości, urządzonej przez społeczeństwo miejscowe z powodu, imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego; w dniu 19 marca młodzież urządziła poranek.

Dnia 3 maja cały Zakład wziął udział w uroczystym obchodzie święta państwowego, rocznicy Konstytucji 3. Maja.

Dnia 2 czerwca obchodzono Święto Sportowe.

VI. Statystyka uczniów

z końcem roku 1927/8.

VI. Statystyka uczniów z końcem roku 1927/28.

Tytuły:	K L A S A								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
1. Liczba uczniów:									
wpisan. na rok sprawozd.	24	24 ⁸	37 ¹²	34 ¹⁹	36 ⁷	33 ₉	20 ¹⁰	17 ¹¹	225 ⁶⁴
w ciągu roku przybyło	2	—	—	3	—	—	—	—	5
„ „ ubyło	7	1 ²	2	3 ¹	3 ¹	1	1 ¹	—	18 ⁶
pozost. z końcem r. spr.	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ²	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹
2. Religja:									
katol. obrz. łacinskiego	17	14	29 ¹	25 ⁷	18	20	13 ²	7 ³	123 ¹³
„ „ greckiego	—	2	3	3	3	2	1	3	17
„ „ ormiańsk.	—	—	—	—	1	—	—	—	1
mojżeszowa	2	7 ₁	3 ¹¹	6 ¹¹	11 ⁶	10 ²	5 ⁷	7 ⁸	51 ⁴⁶
R A Z E M	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ₂	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹
3. Narodowość:									
polska	19	21	35 ¹²	34 ¹⁸	32 ⁶	32 ²	19 ⁹	17 ¹¹	209 ⁵⁹
ruska	—	2	—	—	1	—	—	—	3
inne	—	—	—	—	—	—	—	—	—
R A Z E M	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ₂	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹
4. Wynik klasyfikacji:									
chlubnie uzdolnieni	1	—	2	0 ¹	1 ¹	—	1 ²	2 ²	7 ⁹
uzdolnieni	14	18 ¹	22 ¹¹	29 ¹²	21 ⁵	26 ²	14 ⁶	14 ⁹	158 ⁴⁶
przeznaczeni do egz.	—	—	0 ¹	—	—	—	—	—	0 ¹
uzupełn.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
nieuzdolnieni	4	5	11	5	11	6	3	—	45
nieklasyfikowani	—	—	—	0 ²	—	—	1 ¹	1	2 ³
R A Z E M	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ₂	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹
5. Miejsce zamiesz. zyk. uczniów:									
u rodziców	11	15 ¹	24 ¹⁰	26 ¹¹	25 ⁶	20 ₉	13 ⁷	10 ¹¹	144 ⁵¹
u krewnych	1	1	2	0 ²	—	—	1 ²	—	5 ⁴
w bursie	6	3	4	6	4	5	1	—	29
u nauczycieli	—	—	1	—	—	—	—	—	—
w stancjach pryw.	1	4	4 ²	2 ²	4	7	4	7	39 ⁴
R A Z E M	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ₂	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹
6. Miejsce zamiesz. rodziców:									
w siedzibie zakładu	4	13 ¹	23 ¹¹	23 ¹¹	25 ⁶	20 ²	13 ⁷	10 ¹¹	131 ⁵²
w pow. w którym jest zakł.	11	5	6	7 ²	5	12	2 ²	2	50 ¹
w tem samym wojew.	4	4	6 ¹	4 ²	2	—	3	5	28 ³
w innych wojewódz.	—	1	—	—	1	—	1	—	3
R A Z E M	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ₂	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹

Tytuły:	K L A S A								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
7. Zatrudnienie rodziców:									
obywatele ziemscy	1	—	1 ³	1	—	1 ⁰	0 ¹	—	4 ⁴
właściciele i drobn. rol.	5	7	7	4	5	6	4	3	41
robotnicy rolni	1	—	—	—	—	—	—	—	1
urzęd. i oficjaliści rolni	—	—	1 ⁴	1 ¹	2	3	—	0 ¹	7 ³
przemysłowcy	2	2	—	1 ²	1	—	0 ¹	4 ²	10 ⁵
rzemieślnicy	1	2	7 ¹	4	3	—	0 ¹	—	17 ²
urzęd. fabr. i przemysł.	—	—	—	1	1	—	—	—	2
robotnicy „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
kupcy i przedsiębiorcy									
handlowi	3	—	1 ⁵	2 ⁵	4 ⁵	4 ²	4 ¹	4 ³	22 ²⁰
urzęd. bankowi i handl.	—	3	0 ¹	1 ²	2	—	1	—	7 ³
robotnicy i służb. handl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
urzędnicy kolej. poczt.									
i telegr	4	—	4	2	1	—	1	1	13
służba i robotnicy kolej									
poczt. i telegr.	—	—	—	4	4 ¹	11	2	2 ¹	23 ²
wojskowi stopnia ofic.	—	—	2	—	—	—	—	—	2
„ „ niższego	—	—	—	2	—	—	—	—	2
służba i robotnicy									
państw. i komunalni	—	1	—	1	1	—	1	—	4
urzęd. państw. i komunal.	—	6	5 ¹	6 ⁴	1	2	6 ³	2 ¹	28 ⁹
inteligencja zawodowa	1	1 ¹	—	0 ¹	1	—	0 ²	1 ⁴	4 ⁸
profesorowie i naucz.	1	1	4	3	4	5	—	—	18
wyrobnicy	—	—	—	—	3	—	—	—	3
innych zawodów	—	—	3	1 ³	—	—	—	—	4 ³
RAZEM	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ²	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹
8. Wiek uczniów									
było uczniów urodzonych									
w roku:									
1907							3 ¹	2	5 ¹
1908						1	3	6 ²	10 ²
1909					1	7	3 ³	4 ³	15 ⁶
1910				0 ¹	1	6	5 ³	5 ⁶	17 ¹⁰
1911				3 ²	10 ²	7 ²	4 ²	—	24 ⁸
1912			5 ⁴	7 ³	11	9	1	—	33 ⁷
1913		1	8 ²	16 ⁶	8 ³	2	—	—	35 ¹¹
1914	1	9 ¹	16 ³	8 ⁶	2 ¹	—	—	—	36 ¹¹
1915	3	8	6 ³	—	—	—	—	—	17 ³
1916	9	4	—	—	—	—	—	—	13
1917	6	1	—	—	—	—	—	—	7
RAZEM	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ²	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹

Tytuły:	K L A S A								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
7. Zatrudnienie rodziców:									
obywatele ziemscy	1	—	1 ³	1	—	1 ⁰	0 ¹	—	4 ⁴
właściciele i drobn. rol.	5	7	7	4	5	6	4	3	41
robotnicy rolni	1	—	—	—	—	—	—	—	1
urzęd. i oficjaliści rolni	—	—	1 ⁴	1 ¹	2	3	—	0 ¹	7 ³
przemysłowcy	2	2	—	1 ²	1	—	0 ¹	4 ²	10 ⁵
rzemieślnicy	1	2	7 ¹	4	3	—	0 ¹	—	17 ²
urzęd. fabr. i przemysł.	—	—	—	1	1	—	—	—	2
robotnicy „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
kupcy i przedsiębiorcy									
handlowi	3	—	1 ⁵	2 ⁵	4 ⁵	4 ²	4 ¹	4 ³	22 ²⁰
urzęd. bankowi i handl.	—	3	0 ¹	1 ²	2	—	1	—	7 ³
robotnicy i służb. handl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
urzędnicy kolej. poczt.									
i telegr	4	—	4	2	1	—	1	1	13
służba i robotnicy kolej									
poczt. i telegr.	—	—	—	4	4 ¹	11	2	2 ¹	23 ²
wojskowi stopnia ofic.	—	—	2	—	—	—	—	—	2
„ „ niższego	—	—	—	2	—	—	—	—	2
służba i robotnicy									
państw. i komunalni	—	1	—	1	1	—	1	—	4
urzęd. państw. i komunal.	—	6	5 ¹	6 ⁴	1	2	6 ³	2 ¹	28 ⁹
inteligencja zawodowa	1	1 ¹	—	0 ¹	1	—	0 ²	1 ⁴	4 ⁸
profesorowie i naucz.	1	1	4	3	4	5	—	—	18
wyrobnicy	—	—	—	—	3	—	—	—	3
innych zawodów	—	—	3	1 ³	—	—	—	—	4 ³
RAZEM	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ²	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹
8. Wiek uczniów									
było uczniów urodzonych									
w roku:									
1907							3 ¹	2	5 ¹
1908						1	3	6 ²	10 ²
1909					1	7	3 ³	4 ³	15 ⁶
1910				0 ¹	1	6	5 ³	5 ⁶	17 ¹⁰
1911				3 ²	10 ²	7 ²	4 ²	—	24 ⁸
1912			5 ⁴	7 ³	11	9	1	—	33 ⁷
1913		1	8 ²	16 ⁶	8 ³	2	—	—	35 ¹¹
1914	1	9 ¹	16 ³	8 ⁶	2 ¹	—	—	—	36 ¹¹
1915	3	8	6 ³	—	—	—	—	—	17 ³
1916	9	4	—	—	—	—	—	—	13
1917	6	1	—	—	—	—	—	—	7
RAZEM	19	23 ¹	35 ¹²	34 ¹⁸	33 ⁶	32 ²	19 ⁹	17 ¹¹	212 ⁵⁹

14	Schragerówna Emma Paulina	22 ₁₂ 1910	Czortków St.	moż.	15 ₅ 1928
15	Schwarzówna Jutta Sara	21 ₇ 1908	Czortków	moż.	" "
16	Schwarz Samuel	20 ₂ 1910	Czortków	moż.	16 ₅ "
17	Szłazak Jan Paweł	14 ₁ 1909	Wygunka	rz.-kat.	15 ₅ "
18	Tittinger Fryderyk	11 ₄ 1909	Tłuste	moż.	14 ₅ "
19	Trzcieniecka Helena Stanisława	19 ₅ 1910	Bazar	rz.-kat.	16 ₅ "
20	Wais Jan	21 ₄ 1908	Białobożnica	rz.-kat.	" "
21	Weichertówna Edmunda	2 ₂ 1909	Tarnopol	moż.	" "
22	Weichertówna Teodora	18 ₆ 1910	Czortków	moż.	" "

Trzech reprobowano, 1 nie zgłosił się do egzaminu z powodu choroby.

Pismienny egzamin dojrzałości w terminie styczniowym i lutowym odbył się w dniach 24, 25, i 26 stycznia.

Egzamin dojrzałości ustny odbył się w dniach 6 i 7 lutego pod przewodn. dyrektora Zakładu Stanisława Matuszewskiego.

Termin majowy

Pismienny egzamin dojrzałości w terminie majowym odbył się w dniach 7, 8, i 9 maja 1928.

Tematy wypracowań piśmiennych były następujące:

Z języka polskiego do wyboru: 1) Zewnętrzny i wewnętrzny czyn narodowy u romantyków polskich. 2) Lud w poezji polskiej. 3) Charakterystyka prądów kulturalno - literackich w Polsce.

Z historji do wyboru: 1) Ludwik XIV i jego epoka 2) Niebezpieczeństwo niemieckie dla Polski piastowskiej. 3) Władze prawodawcze w dawnej i dzisiejszej Polsce.

Z języka łacińskiego: Cicero: De oratore I. 231 - 233. (w skróceniu).

Z matematyki:

- 1) Ramiona kąta $2x$ są stycznymi koła o promieniu r ; drugie koło mniejsze styka się z kołem pierwszym i ramionami kąta i t. d. do nieskonczoności: Znaleść 1) ogólną długość obwodów 2) ogólną powierzchnię wszystkich tych kół.
- 2) Powierzchnia elipsy $(2b)^2 x^2 + (2a)^2 y^2 = 16a^2 b^2$ jest równa powierzchni prostego stożka ściętego, w którym promienie podstaw wynoszą a i b . Obliczyć objętość tego stożka przyjmując wartości szczegółowe za $a = 5$, $b = 4$.

VIII. Wykaz uczniów i uczenic w roku sprawozdawczym.

(Uwaga: pod a.) uzdolnieni, pod b.) wystąpili, wykluczeni, zmarli, c.) egzamina poprawcze, d.) nieuzdolnieni.)

Klasa I. (26)

a) Brande vel. Beiner Szymon Natan, Dubiński Zdzisław Franciszek, Gajb Adam Józef, Hołowaty Władysław, Jarem Wilhelm, Kot Franciszek, **Kropiwnicki Zygmunt**, Kucy Kazimierz, Lachowicz Ludwik Albin, Melnyk Franciszek Kazimierz, Muszyński Adam, Muzyczka Sylwester Ksawery, Prószyński Stanisław, Szlązak Adam Franciszek, Wind recte Łukaczer Samuel Wolf.

b) Borejko Wilhelm (21 XI 1927), Korzeniowski Adam 20 XI. 1927), Salzinger Chaim Izrael (20 XI. 1927), Stangret Wilhelm (4 II. 1928), Szabó Józef Bela (4 II. 1928), Tabak Abraham 17 IX. 1927), Załuski Zbigniew Stanisław (1 IX. 1927).

d) Bielecki Tadeusz Wiktor, Kobylarz Jan, Konikowski Marjan Tadeusz, Steiner Emil.

Klasa II. (27)

a) Adameczuk Tadeusz Józef, Augenblick Wilhelm, Bernklau Norbert, Burla Antoni, Dybel Kazimierz, Ferens Adam Marja Józef, Fischer Markus, Gołębiowski Andrzej Karol, Grudzień Włodzimierz, Iwasiw Bohdan, Jecies Józef, Kleinfeldówna Fryda [pryw.], Kleinmann Henryk, Koszałka Zygmunt Stanisław, Kupczyński Tadeusz Kalikst, Myśkiw Grzegorz, Nowicki Władysław, Siudyła Stanisław, Steckel Leon.

b) Altmanówna Klara (pryw. 26 I. 1928), Dulberg vel. Schapira Samuel (13 II. 1928), Parnessówna Bassie (pryw. 26 I. 1928.)

d) Bazar false Zlatkes Hans, Czerwiński Włodzimierz, Kwaśnica Władysław, Ławrów Antoni, Piotrowski Hieronim Józef.

Klasa III. (51)

Chodzicki Józef, Choptowy Mikołaj, Ciszewski Franciszek,

Czaczkowski Stanisław, Czartoryski Czesław, Duhlówna Frieda (pryw.), Fiala Juljusz Jerzy, Gąsiorowska Janina, (pryw.) Gottfriedówna Pepi (pryw.), Haberówna Regina (pryw.), Herman Franciszek, Jachnicki Adam, Jakubowski Zbigniew Kazimierz, Kimmelmanówna recte Mann Marja (pryw.), Kwiatkowski Hieronim, Landmanówna Regina, (pryw.), Milut false Salzinger Perl Dwora (pryw.) Misior Zbigniew Jan, Neubergerówna Anna (pryw.) Norek Michał Stanisław, Nowicki Józef Kazimierz, Nowicki Stanisław, **Petraszek Michał**, Pytlik Tadeusz Jakób, Rodak Feliks Stefan, Rublówna Beile Lea (pryw.), **Schenkelbach Zygmunt**, Schneierówna Dora, [pryw.], Schwarzówna Dwora Hinde [pryw.] Świski Anzelm, Wayda Antoni Stefan, Wiśniowski Adam Jan, Wojciechowski Bolesław Wawrzyniec, Wolski Józef, Złonkiewicz Tadeusz.

b) Pokryszka Wilhelm Szymon, wystąpił 7/X. 1927, Strusiński Juljusz wystąpił 26/IX 1927.

c) Landmanówna Pepi, egzamin uzupełniający z języka polsk. i fizyki (pryw.)

d) Atamaniuk Zenon Antoni, Elling Michał, Grabowiecki Tadeusz Marjan, Jung Fabjan, Kaniak Ludwik, Kondyjowski Wilhelm Zygmunt, Lesiuk Józef Stanisław Antoni, Lisiewicz Włodzimierz Mikołaj, Mosur Rudolf Stanisław, Poznański Zenon Rudolf, Tylny Tadeusz.

Klasa IV. (56)

a) Bäumerówna Rachela (pryw.), Brojde Benjamin, Bruchal Stanisław, Bucheltówna Władysława (pryw.) Buryń Włodzimierz, Edelmanówna Zanetta (pryw.) Fedorowycz Włodzimierz, Ferensówna Irena (pryw.) Franek Stanisław, Fränkel Chaim, Fränklówna Rozalja (pryw.), Gajb Tadeusz, Głębowski Wilhelm, Halkiewicz Tadeusz, Holdanowicz Otto, Hyrczak Bronisław, Ilnicka Zofja, [pryw.] Jagodziński Wojciech, Jarema Bohdan, Jaworskyj Jarosław, Kapitań Jerzy, Kohnówna Celina (pryw.), Koliwieszka Tadeusz, Krzyżanowski Bolesław, Łoziński Bronisław, **Marguliesówna Klara** [pryw.] Moroz Władysław, **Neubergerówna Fanny** (pryw.) Schapira Lewi, **Schwarzówna Masia** (pryw.) Sierzant Juljan, Solecki Kazimierz, Sommersteinówna Adela [pryw.], Stasiaczek Kazimierz, Stöckel Ludwik, Sygnatowicz Bronisław, Twardochleb Stanisław, Weinraubówna Fryda (pryw.), Weiserówna Helena (pryw.) Wernerówna Ryfka (pryw.), Wojciechowska Teodozja [pryw.] Wolkowicz Jakób, **Zarzycka Helena** (pryw.), Szuberla

Franciszek, Podhalicz Bronisław.

b) Biernat Władysław, Kondratiuk Władysław, Schreier Edmund, Strusińska Irena, [pryw.], Jabłońska Marja (pryw.), Muszyńska Janina (pryw.)

d) Lande Abraham, Łuczyn Stanisław, Matolicz Aleksander, Osuch Rudolf, Szuberła Jan.

Klasa V. (43)

a) **Bazarówna false Zlatkes Sabina** (pryw.) Bernat Edwin Plato, Bien Alfred Franciszek, Binder Mendel, Czechowski Longin, Dybel Mieczysław Jan, Florków Marjan Jan, Freundlichówna Jaenette, [pryw.] Hreczuch Stanisław Marjan, Halkiewicz Zbigniew, Jägerówna Salomea, (pryw.) Jaryczower Salomon, Jecies Adolf, Karpfówna Fryderyka (pryw.), Kassian Edwin Józef, Kwiecień Dominik Władysław, Lieblich Pinkas, Liebman Markus, Łypowyj Eugenjusz, **Margulies Wilhelm**, Mossingiewicz Edward Marjan, Schodnicki Edward, Sonnenscheinówna Minetta (pryw.), Strömich Marjan Józef, Struk Eustachy Czesław, Tattelbaum Jakób, Weiser false Bochner Leon.

b) Janicki Zbigniew Stanisław, (wyst. 1/II. 1928), Packet false Weissbrod Simon (wyst. 25 X. 1927), Schragierówna Bronisława (pryw. wyst. 3 XI. 1927), Świątkowski Mieczysław [wyst. 22 XI. 1927].

d) Banach Roman Teofil, Brandwein Hersch, Buck Szymon, Donigiewicz Edward Marjan, Fuchs Mechel, Moczarski Alojzy Józef, Niżyński Tadeusz Jan, Plecan Mieczysław, Pokryszka Leopold Emil, Smoła Kazimierz Aleksander, Żmud Władysław.

Klasa VI. (35)

a) Brecher Samuel, Chmura Adam Władysław, Czartoryski Michał Zenon, Dybel Stefan Zygmunt, Firmaniuk Witold Michał-Garliński Eugenjusz Jan, Iwanciów Adolf, Jaworskij Wiktor Benedykt, Kimmelmanówna Taube [pryw.], Kohn Juda, Korngrün Emil, Kot Feliks Otto, Krowicki Ludwik Marjan, Kruczkowski Bernard Marjan, Linczycówna Feige [pryw.], Łazaruk Kazimierz Łukasz, Margulies Benjamin, Melnyk Józef, Melnyk Mirosław Michał, Moser Jakób, Muszyński Jan, Parobczak Stefan, Somerstein Salomon, Szader Zdzisław, Schwebel Zdzisław,

Wasyłkowski Stanisław, Wiedermann Izaak, Eisik, Wof
Arje Alter.

b) Wierzbicki Aleksander (11 II. 1928).

d) Bernat Czesław Agenor Garliński Marjan Mieczysław,
Jarem Tadeusz Jan, Karwacki Jan, Kucy Jan, Samołyk Emil
Bronisław.

Klasa VII. [30]

a) Blasensteinówna Chaje Hudel, [pryw.] Brecherówna
Cypora (pryw.) **Erunsteinówna Wilhelmina**, (pryw.) Geffner
Schloma, Glücksternówna Adela (pryw.), Granat Zdzisław, Henzel
Włodzimierz Jakób, **Hombeschówna Zofja Janina** (pryw.),
Jagodzińska Joanna Antonina (pryw.), Kleinfeld Abraham Adolf,
Konradówna Regina (pryw.), **Kulczycki Łukasz**, Łossowski
Władysław, Konrad Łoziński Stanisław Pius, Matuszewski Stefan,
Namaczyński Stanisław, Nediłenko Józef, Preiss Feliks, Rogow-
ski Stanisław, Rosenkranzówna Cipre, (pryw.), Rzeszowski Frań-
ciszek, Schwebel Józef, Wojciechowski Józef Kazimierz.

†) Achsówna Salomea (pryw), Butykowska Marja Wiesława
(pryw. wyst. 15 XI. 28), Michalski Władysław (wyst. 1 II. 28.),
Wakalski Tadeusz Andrzej (choroba).

d) Goliger Cezar, Grądalski Stanisław Juljan, Kolin Zyg-
munt, Wilhelm.

Klasa VIII. [28].

a) Auerbach Mendel, Bednarowska Irena (pryw.), Bekerówna
Chasie (pryw.), Blonder Szaje, Braxmajer Leib, **Brandman Karol**,
Butra Eugenjusz, Elling Marja (pryw.), Grzybowska Celina Marja
Ludwika (pryw.), Jaryczowerówna Anna (pryw.), Kocowicz Tadeusz
Szymon, **Margules Adolf**, Masiuk Włodzimierz Piotr, Melnyk
Marjan, Pałac Stefan Bernard, Pytlik Mieczysław Walenty,
Rosenzweig Toni [pryw.], Schragerówna Emma Paulina (pryw.),
Schwarzówna Jüta Sara (pryw.), Schwarz Samuel, Soś Józef,
Szlązak Jan Paweł, Tittinger Fryderyk, Trzcieniecka Helena
Stanisława (pryw.), Wais Jan, Weichertówna Edmunda (pryw.),
Weichertówna Teodora (pryw.)

b) Sadowski Stanisław (nieklasyfikowany z powodu dłuż-
szej choroby).

IX. Informacje na rok szk. 1928|29.

Egzaminy wstępne do klasy I-szej [dodatkowe] odbędą się dnia 3 września b. r.

Dodatkowe wpisy odbędą się dnia 3 września br. od 15-tej do 18-tej.

Rok szkolny 1928|29 rozpocznie się uroczystem nabożeństwem dnia 1 września br.

Regularna nauka rozpocznie się dnia 3 września br.

Czortków, w czerwcu 1928-r.

(—) **Stanisław Matuszewski.**
dyrektor.

Wykaz podręczników szkolnych na rok 1928|29.

Klasa I-sza: Ks. Gerstmann A. i Ks. Ratuszny A: „Czytania biblijne i katechizmowe I.” zł. 2:40. Tync Gołąbek: „Czytanka polska na kl. I. zł. 4:40; Gebert i Gebertowa: „Opowiadania z dziejów ojczystych” zł. 2:80; Romer-Polaczkówna: „Pogadanki krajoznawcze” zł. 2:40; Romer-Szumański: „Atlas krajozn. wojewódz. lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego” zł. 7; Sierzputowski: „Arytmetyka” Cz. II. zł. 2:40.

Klasa II-ga: Ks. Gerstmann i Ks. Szmyd: „Czytania biblijne i katechizmowe Cz. II.” zł. 1:80; Reiter M.: „Czytania polskie” T. II. zł. 5:40; Szober: „Gramatyka j. polskiego w ćwiczeniach III. i IV. zeszyt” zł. 1:50 i zł. 1; Jakóbiec i Leonhardt: „Pierwsza książka do nauki j. niemieckiego” zł. 3:20; Gebert i Gebertowa: „Opowiadania z dziejów ojczystych” zł. 2:80; Gebert i Gebertowa: Wypisy hist. z dziejów ojczystych [1926]” zł. 7:20; Romer-Polaczkówna: „Geografja dla szkół średnich, V i VI szkół powszechnych” zł. 2:60; Romer: „Powszechny atlas geograficzny” zł. 24; Sierzputowski: „Arytmetyka Cz. III” zł. 3.

Klasa III-cia: Ks. Gerstmann i Ks. Szmyd: „Czytania biblijne i katechizmowe III” zł. 1:80; Reiter M.: „Czytania polskie t. III.” zł. 5; gramatyka jak w kl. II.; Jakóbiec i Leonardt: „Druga książka do nauki jęz. niemieckiego” zł. 3:60; historia i wypisy jak w kl. II.; Siwak: „Geografja” (1926) wydanie VII. zł. 5; Siwakowa: „Wypisy geogr.” (pożądane) zł. 2:20; Romer: „Powszechny atlas geograficzny” zł. 24; Romer: „Kraje europejskie Cz. II.” zł. 15; Sierzputowski: „Arytmetyka Cz. IV.” zł. Żłobicki: „Wiadomości z fizyki” 1926 zł. 5; Duchowicz-Wisniowski: „Wiadomości z chemji i mineralogji” zł. 2:20.

Klasa IV-ta: Ks. Baranowski i Ks. Kowalewski: Zasady życia chrześcijańskiego” zł. 5; Próchnicki-Wojciechowski: „Wypisy polskie t. IV.” zł. 4:20 -gramatyka jak w kl. II; Szarota: „Troisième livre de français” zł. 3:60; Lewicki T. M.: Wstępna nauka j. łacińskiego, (1926) zł. 8:20; Samolewicz Sołtysik: „Gramatyka łacińska II; zł. 4:80; Gebert i Gebertowa: „Historja starożytna I. i II.” 5:60; — Wypisy historyczne do nauki dziejów starożytnych” zł. 4:20; Sosnowski P.: Geografja Polski - wyd. IV - (1926) zł. 6:40; Romer: „Atlas Polski współczesnej” zł. 15;

Mihułowicz: „Podręcznik arytmetyki i algebry“ zł. 2·80; Zydler „Geometria w zakresie szkoły średniej“ zł. 7.

Klasa V-ta: Ks. Archutowski: Historia kościoła katolickiego w zarysie“ zł. 5; Wojciechowski: „Wypisy polskie tom V.“ zł. 5·40; Szarota: „Quatrième livre de français. (Deuxième édition 1925)“ zł. 6; Szczepański J.: „Wypisy łacińskie do użytku szkół średnich“ zł. 4·40; Nanke: Historia średniowieczna, (1926) zł. 4·50; Nanke: „Wypisy do nauki historii średniowiecznej“ zł. 3·60; St. Pawłowski: „Europa“ zł. 6·40; Romer: atlas „Kraje Europejskie“ Cz. II. zł. 15; Mihułowicz „Podręcznik Arytmetyki“ zł. 2·80; Zydler: „Geometria w zakresie: szkoły średniej“ zł. 7; Wyhowski: „Człowiek“ zł. 4·50

Klasa VI-ta: Ks. Archutowski: „Historia kościoła katolickiego w zarysie“ zł. 5; Chrzanowski Wojciechowski: Wypisy polskie dla wyższych klas szkół średnich Cz. I. (1926) zł. 7·20; Szarota: „Les provinces francaises“ zł. 7·20; Jędrzejowski-Rapaport: Liwjust: dzieje rzymskie - (1925) zł. 4·60; Sinko: „Owidjusz wiązanka wierszy“ zł. 4·80; Nanke: „Historia nowożytna Cz. I.“ zł. 5·40; Nanke: „Wypisy do nauki historii nowożytnej Cz. I.“ zł. 4·20; Mihułowicz: „Podręcznik arytmetyki i algebry“ zł. 3·20; Kranz: „Logarytmy“ zł. 2·50 Zydler: „Geometria w zakresie szkół średnich“ zł. 7; — Kalinowski: „Nauka fizyki-tom I. [dla gmin. human.]“ zł. 10.

Klasa VII-ma: Ks. Dr. Sieniatycki: „Dogmatyka katolicka“ zł. Kridl M: „Literatura polska wieku XIX: cz. I II i III“ zł. 17·30; Węckowski - Szarota: „La France. Première Partie“ zł. 3·60; Szczepański: „Cycerona wybór mów“ zł. 2·30. Sinko: „Wergiliusz wybór z dzieł“ zł. 4·70; Nanke: Historia nowożytna Cz. II. (1926) zł. 6·20; Mihułowicz: „Podręcznik arytmetyki“ zł. 2; Zydler: „Geometria w zakresie szkoły średniej“ zł. 7; Kalinowski: „Fizyka tom II.“ zł. 7·20; Duchowicz: „Chemja szkolna I.“ zł. 7·40; Bolland-Duchowicz: „Chemja organiczna“ zł.

Klasa VIII-ma: Ks. Dr. Sieniatycki: „Etyka katolicka“ zł. Kridl (jak w kl. VII); Węckowski - Szarota: „La France. Seconde partie“ zł. 4; Szczepański: „Cycerona wybór pism filozoficznych“ zł. 3·60; Sinko: „Horacjusza poezje“ zł. 7·20; Terlikowski: „Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Rzymian“ zł. 2; Bujak, Pazdro, Próchnicki, Sobiński: „Polska współczesna“ zł. 8·60; Zydler: „Geometria w zakresie szkoły średniej“ zł. 7. Natanson-Zakrzewski: „Nauka fizyki tom III.“ zł. 10.